

**Archief J. van Rees
(1833) 1868-1928 (1930)1868-1928**

Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
Cruquiusweg 31
1019 AT Amsterdam
Nederland

hdl:10622/ARCH01171

© IISG Amsterdam 2020

Inhoudsopgave

Archief J. van Rees.....	3
Archiefvorming.....	3
Inhoud en structuur.....	3
Raadpleging en gebruik.....	4
Verwant materiaal.....	4
INVENTARIS.....	5
PARTICULIER.....	5
Persoonlijke documenten.....	5
OPENBAAR LEVEN.....	5
Universiteit en wetenschappelijk werk.....	5
Drankbestrijding.....	6
Tolstojanisme en christen- anarchisme.....	6
Antimilitarisme en dienstweigering.....	6
Overige onderwerpen.....	7
Documentatie.....	7
ANNEX.....	7
ARCHIVALIA AFKOMSTIG VAN DE FAMILIE VAN REES.....	7
ARCHIVALIA AFKOMSTIG VAN DE FAMILIES VATICHÉ EN SLENGARDE.....	7

Archief J. van Rees

Archiefnummer ARCH01171

Archiefvormer Rees, J. van

Periode (1833) 1868-1928 (1930)1868-1928

Periode (bulk) 1868-1928

Omvang 1.1 m.

Taal lijst Dutch

Taal materiaal Dutch

Archiefvorming

Biografie

Rees, Jacob van (1854-1928); buitengewoon hoogleraar in de histologie te Amsterdam; geheelonthouder, oprichter van de ANGOB 1897, stichter van de eerste loge van de IOGTN, Humanitas, in Hilversum 1908; Groot Tempelier van de Nederlandse loge; mede-oprichter van de Internationale Broederschap met het blad Vrede, de kolonie in Blaricum 1899, de Humanitaire School in Laren, de Rein Leven Beweging; lid van het Religieus-Socialistisch Verbond, PIA, etc. Zie biografische schets in het BWSA.

Acquisitie

Over de ontvangst van het eerste deel van archief op het IISG zijn geen gegevens bekend. In 2001 werd een aanvulling ontvangen van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) in Den Haag.

Inhoud en structuur

Inhoud

Correspondentie 1881-1928; manuscripten en brochures over histologie 1878-1891; manuscripten van openbare colleges en voordrachten 1909-1923; wetenschappelijke aantekeningen 1873-1924; manuscripten van artikelen over drankbestrijding 1896-1925; stukken betreffende internationale congressen tegen drankmisbruik 1911-1913, de Rein Leven Beweging, ondersteuning van dienstweigeraars, de gevangenschap van Van Rees juli 1916 naar aanleiding van het ondertekenen van het dienstweigeringsmanifest (voornamelijk brieven aan Van Rees en aantekeningen); documentatie.

Archivalia van familieleden: stukken van Otto van Rees en Jeanette van Rees-Vreede 1833-1893; stukken van de families Vatiche en Slengarde met aktes, kwitanties en huishoudboekjes 1868-1890.

Ordering

Uitgangspunt in de ordening zijn de onderwerpen waarmee Van Rees zich bezig hield. Op deze manier is een indeling ontstaan in persoonlijke documenten, wetenschappelijk werk, activiteiten als drankbestrijder, antimilitarisme en steun aan dienstweigering, Tolstojanisme en overige onderwerpen. Het archief wordt afgesloten met een afdeling documentatie. Uit het archief zijn de dubbelen verwijderd. Een groot aantal afbeeldingen is overgebracht naar de afdeling Beeld en Geluid van het IISG en de aanwezige nummers van De Geheelonthouder en De Neutrale

Goede Tempelier en een aantal brochures zijn overgebracht naar de bibliotheek van het IISG. Twee elementen die in het leven van Van Rees een grote rol hebben gespeeld en die in dit archief het beste zijn vertegenwoordigd zijn het wetenschappelijk werk als buitengewoon hoogleraar histologie aan de Universiteit van Amsterdam en zijn werk als actief alcoholbestrijder. In het archief bevinden zich manuscripten van wetenschappelijke publicaties en van colleges of (populair-)wetenschappelijke voordrachten. Tevens bevinden zich in het archief manuscripten van artikelen en voordrachten over drankbestrijding. Waar mogelijk zijn de gedrukte publicaties, vaak brochures, bij de manuscripten gevoegd. Naast de min of meer afgeronde manuscripten is er een grote hoeveelheid aantekeningen van wetenschappelijke of activistische aard. Een ander onderwerp waar veel stukken van bewaard zijn gebleven is de ondersteuning van dienstweigerars. In het bijzonder is er veel correspondentie aan Van Rees, geschreven in de periode dat hij als ondertekenaar van het dienstweigermanifest van september 1915 in juli 1916 tien dagen in het huis van bewaring te Amsterdam verbleef. Relatief weinig stukken zijn bewaard gebleven over de activiteiten van Van Rees als christen- anarchist. Een deel van het archief van Jacob van Rees werd bewaard bij het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) in Den Haag. Dit deel is in 2001 met toestemming van de nabestaanden aan het IISG overgedragen. De toevoeging bevat vooral foto's en tekeningen van Jacob van Rees en persoonlijke correspondentie. Ook de stukken betreffende de familie van Van Rees en de familie van zijn vrouw Adriënne Vatiche is uit deze aanvulling afkomstig.

Bewerking

Inventaris gemaakt door Bernard Mantel in 2001

Onderwerpen

Geografische namen

Netherlands

Thema's

Cultural and sociocultural movements

Pacifism/Peace movements

Materiaaltype

Archival material

Raadpleging en gebruik

Raadpleging

Vrij

Aanbevolen citeerwijze

Archief J. van Rees , inventory number ..., International Institute of Social History, Amsterdam

Verwant materiaal

Verwante archieven

Bij de Universiteitsbibliotheek van de Universiteit van Amsterdam is een deel van het archief van Jacob van Rees aanwezig dat vooral stukken op het gebied van de histologie bevat.

INVENTARIS

PARTICULIER

Persoonlijke documenten

- 1 Paspoorten. 1925, 1927. 1 map
- 2 Persoonlijke correspondentie. 1881, 1898- 1928. 1 map
N.B. Zie ook inventarisnummers 3, 21 en 31-33.

OPENBAAR LEVEN

Universiteit en wetenschappelijk werk

- 3 Correspondentie in verband met het wetenschappelijke en universitaire werk van Van Rees. 1868-1926. 1 map
- 4 Doctorsbul met zegel van de Universiteit van Utrecht. 13 juli 1878. 1 map
- 5 Stukken met betrekking tot zijn universitaire werk. Met een manuscript van zijn inaugurele rede en enkele aankondigingen. 1887-1898. 1 map
- 6-10 Manuscripten en brochures met wetenschappelijke publicaties. 1878- 1891. 5 mappen
  - 6 Proefschrift *Over Luchtademing van Carcinas Moenas* . 1878.
  - 7 Wetenschappelijke manuscripten. Z.j. (c. 1880- 1885).
  - 8 Wetenschappelijke manuscripten en brochures. 1881- 1884.
  - 9 Wetenschappelijke manuscripten en brochures. 1885- 1890.
  - 10 Manuscript en brochure met documentatie over Hermann von Helmholtz. 1891.
- 11-12 Manuscripten en brochures van openbare openingscolleges bij de lessen histologie. 1909-1921. 2 mappen
N.B. Van een aantal openingscolleges is de tekst ook in *Propria Cures* verschenen. Zie inv. nr. 40.
  - 11 1909-1912.
  - 12 1913-1921.
- 13 Manuscripten en brochures van (populair-) wetenschappelijke voordrachten. 1899-1923. 1 map
- 14 Stukken met betrekking tot een telepathisch experiment met het telepathisch medium Eugen de Rubini . Juni 1919. 1 map
- 15 Wetenschappelijke en hulpwetenschappelijke manuscripten en publicaties. 1884-c. 1900. 1 map
- 16-19 College-aantekeningen en andere losse wetenschappelijke notities. 1873-1924. 4 mappen.

- 16 1873-1888.
- 17 c. 1880-1900.
- 18 1896-1924.
- 19 1921-1924.
- 20 Aantekeningen over elektriciteitsleer. Z.j. 1 map

Drankbestrijding

- 21 Correspondentie met betrekking tot drankbestrijding en drankbestrijdingsorganisaties. Met enige brieven over vivisectie en vegetarisme. 1897-1920. 1 map
- 22 Stukken met betrekking tot de Algemene Nederlandse Geheelonthouders Bond (ANGOB) en de Neutrale Orde van Goede Tempeliers (IOGTN). 1898-1925. 1 map
- 23-26 Manuscripten van artikelen en voordrachten over drankbestrijding, verschenen in diverse periodieken. 1896-1925. 4 mappen
N.B. Zie voor de gedrukte versie van een groot aantal van de manuscripten tevens de kranten en andere periodieken in de afdeling documentatie.
  - 23 Manuscripten en gedrukten. 1896- 1900.
  - 24 Manuscripten en gedrukten. 1902- 1907.
  - 25 Manuscripten en gedrukten. 1908- 1913.
  - 26 Manuscripten. 1920-1925 en Z.j.
- 27 Aantekeningen met betrekking tot drankbestrijding en geheelonthouding. 1895-1926. 1 map
- 28 Stukken betreffende het XIIIe Internationale Congres tegen Alcoholisme te Den Haag, 1911 en het XIVE internationale congres tegen alcoholisme te Milaan, 1913. Met programma's, bijdragen van enkele deelnemers, manuscripten van de bijdragen van Van Rees en reacties in de Italiaanse pers. 1911 en 1913. 1 map
- 29 Stukken betreffende nationale anti-alcoholcongressen in Nederland en Duitsland. 1895-1920. 1 map

Tolstojanisme en christen- anarchisme

- 30 Stukken met betrekking tot ideeën over een kolonie, manuscripten over de Rein Leven Beweging en het Religieus Socialistisch Verbond . 1893-1925. 1 map

Antimilitarisme en dienstweigering

- 31 Stukken naar aanleiding van de dienstweigering van B.H.P. Wendt , 1899 en Jan P. Terwey. 1903-1904. 1 map.
- 32 Dossier inzake het dienstweigermanifest en de hechtenis van Van Rees in het huis van bewaring Amsterdam. Bevat gerechtelijke stukken, steunbetuigingen van medetempeliers, persoonlijke aantekeningen en andere correspondentie. 1915-1916. 1 map
- 33 Stukken en correspondentie met betrekking tot dienstweigering en antimilitarisme, waaronder een verdedigingsrede door dienstweigeraar Alex Wins voor de rechtbank in Den Haag en correspondentie met minister A. de Visser van OKW . 1906- 1922. 1 map

Overige onderwerpen

- 34 Manuscripten voor toespraken en artikelen over diverse onderwerpen: zedenbederf, anti-vivisectie en jeugdherbergen. Tevens manuscripten voor artikelen van autobiografische aard. 1898-1924. 1 map.
- 35 Diverse, niet elders onder te brengen stukken. c. 1885-c. 1930. 1 map

Documentatie

- 36 Brochures geschreven door of met bijdragen van Van Rees, waarvan geen manuscript is aangetroffen. 1903-1928. 1 map
- 37-41 Kranten en andere periodieken met artikelen van en over Van Rees. Tevens kranten met artikelen over drankbestrijding, geheelonthoudingscongressen en verslagen van anti-alcoholbijeekomsten. 1897-1930. 5 mappen
  - 37 Kranten en periodieken. Knipsels en titels A t/m E.
  - 38 Kranten en periodieken, titels G t/m M.
  - 39 Kranten en periodieken, titels N t/m P.
  - 40 Kranten en periodieken, *Propria Cures* .
  - 41 Kranten en periodieken, titels R t/m IJ.

ANNEX

ARCHIVALIA AFKOMSTIG VAN DE FAMILIE VAN REES

- 42 Brieven aan Otto van Rees. Met een manuscript in het Latijn door Lucas Fockens. 1833-1834, 1847. 1 map
- 43 Stukken betreffende de reis van Otto van Rees naar Zwitserland en Italië. Met correspondentie aan Jeanette Vreede en rekeningen van hotels en reisbenodigdheden. 1851. 1 map
- 44 Condoleancepost gericht aan Jeanette Van Rees-Vreede naar aanleiding van het overlijden van Otto van Rees op 16 mei 1868. mei-juni 1868. 1 map
- 45 Kwitanties en rekeningen van weduwe Jeanette van Rees- Vreede. 1870-1871. 1 map
- 46 Stukken betreffende het verdelen van de boedel naar aanleiding van het overlijden van Rijk van Rees in 1876. 1876. 1 map
- 47 Brieven van Jacob van Rees en Adriënne van Rees-Vatiché aan Jeanette de Bordes-Vreede. 1881-1884, 1891-1893. 1 map

ARCHIVALIA AFKOMSTIG VAN DE FAMILIES VATICHÉ EN SLENGARDE

- 48 Stukken betreffende de nalatenschap van A.E. Slengarde en Adriana Vatiché-Slengarde. Met aktes, overzichten van bezittingen en effecten en machtigingen. 1868. 1 map
- 49 Huishoudboekjes, afkomstig van Elisabeth Slengarde-Groen. 1875- 1890. 1 map
- 50-53 Kwitanties en rekeningen, afkomstig van Elisabeth Slengarde- Groen. 1879-1890. 4 mappen
  - 50 1879-1880.
  - 51 1881-1883.

- 52 1885-1886.
- 53 1887-1890.
- 54 Aantekeningen en manuscripten van Adriënne van Rees-Vatiché. Z.j. en 1919. 1
map